

QOY ƏDALƏT ZƏFƏR ÇALSIN!

"SƏS" qəzeti mənim
üçün ən əziz qəzətdir

"Təhsildə bərabərsizliyin azadılması
yalnız infrastrukturla bağlı məsələ deyil"

5

№ 221 (7389)

SƏS

Qəzet 1991-ci il
yanvarın 11-dən çıxır

2 dekabr 2025-ci il.
Qiyməti 60 qəpik

Dövlət proqramları və reallaşan hədəflər

CƏBRAYIL ŞƏHƏRİ
2-Cİ YAŞAYIŞ KOMPLEKSİNİN
TƏMƏLQOYMA MƏRASİMİ

2

Ermanı kilsəsi necə parçalandı?

AXC-Müsavat
hakimiyyəti: 17 ayın
acı həqiqətləri

4

Xoşbəxtliyin
qafiyəsi tapıldı

3

Əli Kərimli həbs edilinçə Cəmil
Həsənli xaricə qəçməq istədi Əli
Kərimli həbs edilinçə Cəmil
Həsənli xaricə qəçməq istədi

3

İnsan
satanlar,
əmək
oğurlayanlar

Ukrayna
"tort
masası"nda...

5

Dövlət programları və reallaşan hədəflər

Prezident İlham Əliyev: "Əldə edilmiş bütün nailiyyətlərin mənbəyi Azərbaycan xalqıdır"

Azərbaycanda həyata keçirilən dövlət siyaseti, reallaşan dövlət programları, aparılan ıslahatlar, yeni layihələrin icrası ölkəmizi müasir məkana çevirməkə yanaşı, onun dünyada tanılınmasına geniş imkanlar açıb. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin 2003-cü ildə xalqın yekdil dəstəyi ilə Prezident seçilməsi müstəqil Azərbaycanın həyatında yeni mərhələnin başlangıcı oldu. Əldə edilmiş nailiyyətlərə və görülmüş işlərə xalqımız tərəfindən verilən qiymət 2003-cü il prezident seçkilərindən sonra növbəti 2008, 2013, 2018 və 2024-cü illər keçirilən prezident seçkilərindən Cənab İlham Əliyevin parlaq qələbə qazanmasında özünü bir daha göstərdi.

Dövlət başçısının həyata keçirdiyi siyaset nəticəsində ölkəmiz daha da yeniləşir, iqtisadi ıslahatları reallaşdırır, innovativ inkişaf yol açan dövlətə çevrilir. Şübhəsiz ki, bütün bunlar dönyanın bir sıra nüfuzlu iqtisadi mərkəzləri tərəfindən də rəğbətə qarşılanır və Azərbaycanın iqtisadi inkişafı yüksək qiymətləndirilir. Bu uğurlar Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin həyata keçirdiyi sosial-iqtisadi siyasetin alternativ olduğunu və aparılan ıslahatların cəmiyyətin bütün təbəqələrinin mənafələrini eks etdirdiyini bir daha göstərir. Ölkəmizin 2003-cü ildən yeni inkişaf mərhələsinə qədəm qoyaraq, dövrün çağırışlarının öhdəsində yüksək səviyyədə gələrək, qazandığı biri-birindən əhəmiyyətli uğurları ilə dönya-nın diqqətindədir. Bu uğurlara yol açan əsas amil isə möhkəm temələ əsaslanan siyasetdir.

İQTİSADI İNKİŞAF PARAMETRLƏRİNƏ GÖRƏ DÜNYADA LİDER MÖVQEYƏ MALİK AZƏRBAYCAN

Azərbaycan Respublikası regionlarının inkişafı ölkədə uğurla həyata keçirilən davamlı sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasının mühüm tərkib hissəsidir. Regionların inkişafı sahəsində qəbul edilmiş və uğurla həyata keçirilmiş dövlət programlarında, həbelə regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair əlavə tədbirlərlə bağlı sərəncamlarda nəzərdə tutulmuş vəzifələrin icrası ölkədə qeyri-neft sektorunun davamlı inkişafına, regionlarda kommunal xidmətlərin və sosial infrastruktur təminatının keyfiyyətinin yüksəldilmesinə, sahibkarlıq mühitinin dəyişdirilməsinə, investisiya qoyulşunun artmasına, yeni müəssisələrin, iş yer-

lərinin açılmasına və nəticədə, əhalinin məşğulluğunun artırılmasına və yoxsulluq səviyyəsinin azaldılmasına təkan vermişdir. Ümumilikdə 4 dövlət programı üzrə regionlara yatırılmış investisiyaların hecmi 104 milyard manat təşkil edir. Statistik rəqəmlərə nəzər salsaq görərik ki, 2004-cü ildən ötən müddət ərzində regionlarda 1,8 milyondan çox yeni iş yeri və 52 mindən artıq yeni müəssisə yaradılıb. 2004-2022-ci illərdə ölkədə 60-dan çox yeni elektrik stansiyası istismara verilib. Elektrik enerjisinin 76%-i regionlarda istehsal edilir. Regionlarda qazlaşdırmanın səviyyəsi 94%-i ötüb, fasıləsiz içmeli su alan əhali üzrə göstərici 9%-dən 73%-ə çatıb. Bu illərdə 9 hava limanı tikilib və yenidən qurulub. Həmin müddədə əsas hissəsi bölgələrə aid olmaqla 3.600-dən çox məktəb, 760-a yaxın tibb müəssisəsi tikilib və ya təmir olunub, Olimpiya idman Kompleksəri tikilib, çoxlu sayıda körpü və tunellər, yollar istifadəyə verilib. İstehsal və sənaye müəssisələrinin çoxu bölgələrə aiddir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində Azərbaycan iqtisadi inkişaf göstəricilərinə görə lider mövqeyə malik olub.

"YENİ QURUCULUQ DÖVRÜ, İNKİŞAF DÖVRÜ, AZAD EDİLMİŞ ƏRAZİLƏRİMİZİN BƏRPASI DÖVRÜ"

Prezident, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Azərbaycan Silahlı Qüvvələri həm Vətən müharibəsində, həm də lokal antierror tədbirləri zamanı peşəkarlığını, qarşısına qoyulmuş vəzifələri ən yüksək səviyyədə icra etmək məharətinə malik olduğunu bir daha nümayiş etdirdi.

Prezident İlham Əliyevin həyata keçirdiyi güclü dövlət, güclü ordu strategiyası torpaqlarımızın işğaldan azad olmasına ilə nəticələndi. Mükəmməl texnologiyamız, döyüş ruhumuzun yüksəkliyi, xalq-iqtidar birliyi, həmrəylək Azərbaycanın qalib dövlət kimi adını tarixə yazdı. Tarixi qələbənin qazanılmasında Ali Baş Komandan, Müzəffər Azərbaycan Ordusudur. Prezident İlham Əliyevin özünü də dediyi kimi, O, ata vəsiyyətini, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin ən böyük arzusunu — Qarabağın mənfur düşmənlərdən, işgalçı ermənilərdən azad olunmasını gerçəkləşdirdi. Qələbəmiz regionda yeni reallıqlar yaradıb.

İşğal altında olan və 44 günlük Vətən müharəsi zamanı azad olunan hər bir ərazilə böyük abadlıq-quruculuq işlərinə başlanılıb. Artıq işğaldan azad olunan ərazilərimizdə Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarında genişmiqyaslı yenidənqurma, bərpa-quruculuq işləri davam etdirilir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev çıxışlarının birində "Bizim ölkəmiz üçün yeni dövr başlayır", deyərək artıq ölkəmizdə yeni dövrün başlangıcını bildirmişdi: "Yeni quruculuq dövrü, inkişaf dövrü, azad edilmiş əra-

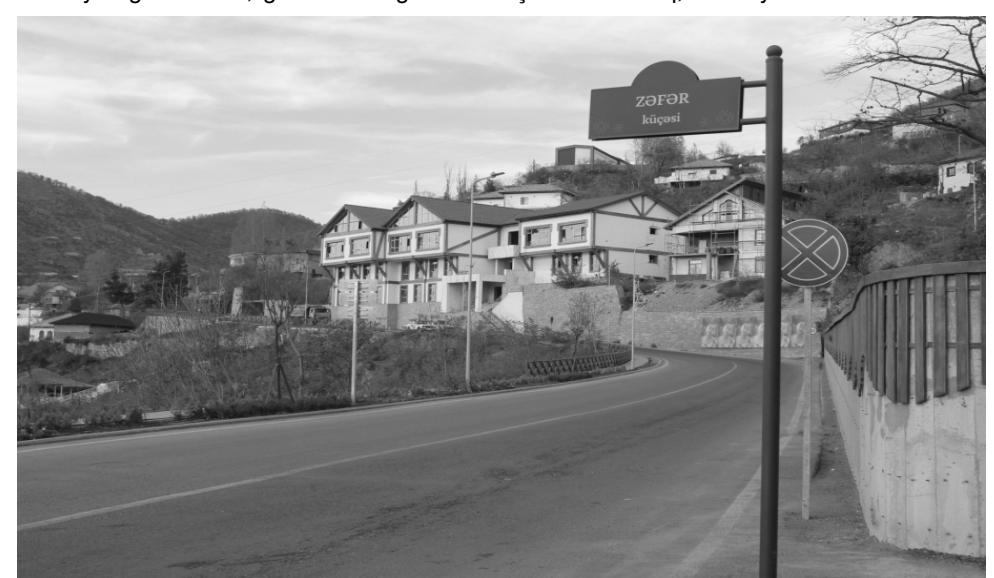
baxımdan böyük önem daşıyır. Bölgədə müxtəlif sahələri əhatə edən layihələrin icrası məqsədilə dövlət bütçəsində 2021-ci ildən bu günək 12 milyard manata yaxın vəsait ayrılib. Bununla yanaşı, bərpa və quruculuq işlərinə əsər investisiya cəlb olunması əsas məqsədlərdəndir. İnvestisiya cəlb ilə sahibkarlıq fəaliyyətinin genişləndirilməsi, mehsuldar ərzaq istehsalına əsaslanan dayanıqlı tacirlərin tətbiqi, turizmin təşviqi və digər tədbirlər gerçəkləşdirilir. Bölgədə yeni istehsal müəssisələrinin qurulması, məşğulluğun təmin olunması məqsədilə buraya yerli və xarici investorların cəlb iştigamətində dəstək tədbirləri xüsusi qeyd edilməlidir.

Global iqtisadiyyatda "yaşıllaşma və karbonuzlaşma" meyilleri qeyri-resurs iqtisadiyyatının inkişafı üçün imkanlar yaradır. Bu baxımdan, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun əhəmiyyətli potensialı var və bu, xarici investorların marağını cəlb edir. Artıq bu sahədə xarici investisiyalı müəssisələrin yaradılması ilə bağlı addımlar atılıb. İşğaldan azad olunmuş ərazilərdə aparılan işlər üzrə, Füzuli, Zəngilan və Ləcən hava limanları inşa edilib.

İşğaldan azad edilmiş ərazilərə "Ağıllı şəhər" (Smart City) və "Ağıllı kənd" (Smart Village) konsepsiyaları nəzərə alınmaqla əhalinin dayanıqlı məskunlaşması təmin olunur. Azərbaycanın dilbər güşəsi Qarabağımız və Şərqi Zəngəzur müasir dünyamızda yeni dövrünü yaşayır. Qarabağımız müasir dönyanın ahəngində qurulur, ona yeni həyət verilir. Bu gün Zəfər qazanın Azərbaycan tarixinin dönməndə inkişaf yolu keçmiş Qarabağımızda böyük quruculuq işləri heyət kecirlir. İşğaldan azad olunan hər bir şəhər, qəsəbə və kənd müasir məkana çevrilir.

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin uğurlu ıslahatlar kursu ölkəmizdə dayanıqlı inkişafının təmin olunmasına imkan yaratmaqla bərabər və demokrafiya sahəsində müsbət meyilləri da stimullaşdırır. Bunun real təzahürü ölkə əhalisinin sabit artım tempinin davam etməsində aydın şəkildə özünü göstərir. Əhalisinin sayı hər il sabit şəkildə artaraq, 10 milyonu ötən ölkəmizdə

zilərimizin bərpası dövrü. Mən tam əminəm ki, Azərbaycan xalqı bu dövrə də birlik, həmrəylək göstərəcək, güclü iradə göstərə-

cək. Azərbaycan xalqı yenə də birləşərək dağıdılmış bu şəhərləri, kəndləri bərpa etmək üçün əlinənən edəcəkdir. Biz bundan sonra böyük və qururlu xalq kimi yaşayacaqıq. Beynəlxalq müstəvədə öz sözümüzü demişik, bölgədə öz sözümüzü demişik. İstədiyimizə nail olmuşuq və əminəm ki, bundan sonra bizim xalqımızı təhlükəsiz və xoşbəxt həyat gözləyir".

HƏR BİR KƏND, ŞƏHƏR VƏ QƏSƏBƏ MÜASIRƏŞİR

"Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıda dair I Dövlət Programı"nın uğurla icrası bu

dayanıqlı sosial-iqtisadi tərəqqi, sosial siyaset davamlı xarakter almaqla, demografik inkişafı təkan verir.

2003-cü ildə verdiyim bütün vədlər yeri-nə yetirildi. Prezident İlham Əliyevin bildirdiyi kimi, "Əldə edilmiş bütün nailiyyətlərin mənbəyi Azərbaycan xalqıdır, onun mənə göstərdiyi inam və onun vahid amal ətrafında birləşmə bacarığıdır. Biz doğrudan da bütün dünyaya sübüt etmişik ki, böyük xalqıq, biz öz tələyimizi özümüz həll edirik, ölkə qarşısında duran problemləri özümüz heç kimin köməyi olmadan həll edirik və esaslı şəkildə həll edirik."

Zümrüd BAYRAMOVA

Bir zamanlar “Beşdaş”, “Evcik-evcik”, bəs indi?..

Bu gündən dünənə... Baxır, hey baxıram. O uşaqlıq, bu uşaqlıq... O oyunlar, bu oyunlar... Uşaqların bir-birinə o sevgisi, bu sevgisi... Həyat dolu uşaqlar, həyat dolu uşaqlar. Məhəllələrin səsi-küyü, sevinci, şəqraq gülüslü uşaqları. Nə oyunlar oynayardıq. “Beşdaş”dan başlardıq. Bunun üçün saatlarla daş axtarib yığar-yığar, daha sonra içindən hamarların, yumruların, rənglilərin seçərdik ki, gözoxşayan, əlimizə yatan olsun... Günlərlə bu daşların ən qəşəngin axtardıq.

Hələ gözdən oğurlanıb daş yiğməyə yollanardıq... Bu daşlarla günləri biz ederdik baş. Nə bir qüssə, nə bir kədər, deye-gülə o qayğısız uşaqlığı bu daşlarla atar-tutar, barmaqların on çeşidi formasından keçirərək qalib olar, xoş saatlar yaşayardıq. Bu tək bir daş oyunumu? Xeyr. Bu daş oyunu zəkəmizi artırırdı, göz yaddaşı bəxş edərdi uşaqlara. Əlimizin bir andaca hərəkəti saatlarla bir idmanə bərabərdi. Daşlaşdırı o menəli uşaqlığımız bu daşlarda. Gün, ay nədir? — öten, gedən. Qalan nədir? — tək xatirə

Tək “Beşdaş”mı? Xeyr. “Evcik-evcik” oyunumuz da var idi. Daşyardıq ev-eşikdən palaz-paltar, qab-qacaq, gelinciklər küçəmizə. Bir gusəyə palaz açıb “evimizi” qurardıq

çalanları alqışlardı. Oxuduğumuz yerdəcə mahnıların sözlərini unudardıq, bir andaca deyib-gülüb bir-birimizə qarışardıq. Açılardı birinci mərtəbədən bir qapı: “Ay uşaqlar, sizin əlinizdən biz hara gedək?” Açılardı ikinci mərtəbədən bir qapı: “Ay uşaqlar, bu nə səsdir?” Qovulmaq qorxusu çökərdi üstümüze. Böyükələrə nə var ki, alardılar pilleləri əlimizdən, sevdiyimiz bu “zalı”. Başqa yerdə konsert olar? Tamaşaçı bəs zarada əyləşərdi, çalanları, oxuyanları o haradan dirlərdi? Bax bunları düşünərək susardıq biz

Xatirələrə çevrilən mənzərələr bu günlərdə anılanda düşünürəm: — Böyükələrin hirsinə baxmayın, qoymasayıdlar, qoymazdlar bizi o pillelərə. O səs-küye tab gətirmək asanmışdır? Gözlərinin önündəcə olmaq üçün onlar bize susurdular. Tek bununçun? Xeyr. Lap sonralar bildim ki, mən onlar bizi qapılardan dinləyirmiş. Sən demə, tamaşaçı tek məhəllə uşaqları deyilmış. Qapının o tərəfində bizi yaman qırur duyan neçə-neçə analar da, xalalar da var imiş

“Yeddi daş”, “Ortada qaldı”, “Gizlən-qac”, “Bənövşə, bəndə düşə”, “Ocaq yandı, su qaynadi”, “Əlimi siçan dişlədi”, “Xan-vəzir”, “Tix-tix”, “Dama-dama”, “Fincan-fincan”, “Top divarda”dan danışmiram. İndi məhəllə uşaqları hər üzü şumal olan yeddi daş heç axtarmır. Onları üst-üstə yığıb topun güclü zərbəsile heç ətrafa dağıtmır. İndi heç “Alma desəm aç, armud desəm, aqma!”, — deyən de yoxdur. Dəqiqələrlə ortada qalıb topun zərbələrindən qurtulmaq üçün

o yana-bu yana qaçan da yoxdur. Bənövşə də küskün düşüb, üz çevirib, heç yaxına gəlmir ki, bəndə düşə, ya düşməyə... Ocaq yanmır, su qaynarır.

Məhəllələrdə indi bir zamanlar təbaşirle çəkdiyimiz dama yoxdur. Yağışın, bir də qarın pozmasından məyuslandığımız damaları gör nə vaxtdır, “sel aparıb”. “Top divarda”n enib, “Xan-vəzir” ta unudulub, “Tix-tix” yada düşmür, “Fincan-fincan” da oynanır. İndi artıq o körpəcə əlləri də heç siçanlar dişləmər. Siçanlar yerini “maus”a verib. “Maus”larsa əl dişləmər, ruhu dişleyir. Kompüterlər, smartfonlar, planşetlər, bir də ki playstationlar əvəzleyib o gözəl oyunları. Xoş xatirə qaynağı o ziyansız, zərərsiz oyunları

Tez-tez keçirəm məhəllələrdən. Yaman sükut çöküb məhəllələrə. Sanki uşaqlar yoxdur, hara isə gediblər. Lal sükut. Bu sükutu yaradan ne? Təbii ki, kompüter, telefonlar, planşetlər. Uşaqların əllərinə öz elimizlə verdiyimiz xəstiliklər. Səsi çıxmışın, başı qarışın, çöl-bayır istəməsin deyə, verdiyimiz telefonlar. Saatlarla kompüter qarşısına çökdürdürümüz uşaqlar. Yorğun gözlər, əldən düşmüş sümükler. Onurğası durğunluqdan “dil açan”, özü isə əsla usanmayan, doymayan uşaqlar

Məhəllələrdə görürəm hərədən az-maz uşaq. Əllərinde planşetlər, smartfonlar. Bir kənarda anaları səhbət edir qonşularla şirin-şirin. Uşaqlarla saatlarla oyunlarda. Körpələri vəhşiliyə sürükləyən oyunlarda. Telefondan gələn səslerə bax, gör necə də etraflarda gurlayırlar: atışmalar, çığırışmalar, vahimələr

Bir kənardasa yelləncəklər, on cür oyun qurğuları. Baxdıqca uşaq olmaq isteyirəm... Bir zamanlar heç tapmazdıq biz bunları. Ağaclardan kəndir asıb yelləncəklər qurardıq. Yelləndikcə nazikləşən kəndirlərse qəflətən qırıllar, üzüştə yere düşüb, yamanca yaranardıq...

Hayqırmaq istəyirəm: — Ay uşaqlar, yera qoyun telefonları, gəlin yelənin, atılın-düşün, gününüzü heç olmasa bu oyunlarla keçirin...

Ana susur, ata susur. Nə üçün görən? Özərinin uşaqlıqda oynadığı oyunları görən niyə öyrətmirlər uşaqlara? Gözlərinin önündəcə övladları yuvarlanır ətəletə, xəstəliyə, süstlüyə. Bile-bile, görə-göre görən niyə susur ana? Olanlarla, keçənlərə ne üçün göz yumur ata?

Heç gec deyil, ay atalar, ay analar! Uşaqları aparın öz keçmişinizə. Oyunlara qonaq edin, onlara da dadırın o şirinliyi, savab edin. O illərdən uşaqlara bir pay verin. Edin, hökmən edin. Uşaqlara geləcəkde bir zamanlardan danışmağa söz verin

Bir zamanlar “Beşdaş”, “Yeddi daş” oynardıq. Başlayardı bu daşlardan oyunlarımız. Heç bitməzdi, tükenməzdi. Daşlaşdırıb uşaqlığımız o daşlarda. O kiçicik daşlardan başlayan oyunlarda Harda gərsən o daşlardan, xatirələr düşür yada: şirin-şəkər xatirələr. Uşaqlıqdan qalan gözəl xatirələr...

İndi deyin, necə uçmasın xəyal o illərə? Noğul kimi oyunlardan bu gün əsər qalmayan o illər...

Mətanət Məmmədova

Xoşbəxtliyin qafiyəsi tapıldı

Elçin Bayramlı

Məşhur filmimizdə - "Bəxt üzüyü"ndə şair Moşu xoşbəxtliyə qafiyə və tərif axtarır, lakin tapa bilmir. Bu sual çox qədimdən var və müdrikilər xoşbəxtliyin qısa tərifini veriblər - xoşbəxtlik çox şeyə malik olmaqdadır. Bu cümlə hər şeyi ifadə edir.

Xoşbəxtliyin yeganə şərti minimalizm, sadə həyat tərzi, maddi bağlılıqların olmamasıdır. Dünya tarixində də, bugünkü dünyada da eyani süretdə bu sübut olunur. Bu cəhətdən ən yaxşı cəmiyyətlər Skandinaviya ölkələri sayılır. Skandinaviya ölkələrində insanların xoşbəxtlik anlayışı daha çox sadə həyat tərzi, maddi sərvət hərisliyinin olmaması ilə bağlıdır. Məsələn; illərlə eyni paltarı geyinirlər, əvin mebellərini azı 30-40 il istifadə edirlər, ən sadə və kiçik avtomobil alırlar. Yəni bu, onların xoşbəxtliyinə mane olmur. Xoşbəxtlik anlayışı elə buradan başlayır, heç nəyin əsiri olmamaqdır.

Çox təessüf ki, bəzi cəmiyyətlər, o cümlədən biz həyatımızı yalnız maddiyyat üzərində qurmuşq. Zənginlik, göstəriş, maddi israfçılıq, dəbdebə - bu kimi məsələlər bizi hem fərd olaraq, hem cəmiyyət olaraq problem yaradır. Çox təessüf ki, bizim xüsusiyyətlərimiz, psixologiyamız, min illərdi belə formaslaşdırıb və bunun dəyişilməsi çox çatdırır.

İnsanlar başa düşməlidirlər ki, heç də hər şeyə maddi cəhətdən yanaşmaq olmaz.

Bizdə çox vaxt insanlara verilən qiymət də, hörmət də əsərən onun vəzifəsinə, puluna, maddi imkənə, bahalı geyimine, telefonuna, avtomobilinə, evinə, əşyalarına göredir. Sağlam təfəkkür olmayanda, insanlar arasında mübarizə böyüyür. Hətta daha çox oğurlamaq, daha çox rüşvet almaq, başqalarının haqqına girmək, başqalarını aşağılamaq, vəzifə uğrunda mübarizə aparmaq kimi halların sayı çoxalır. İnsanların maddi hərisliyi, vəzifə hərisliyi yoxdursa, saqqal-daraqları almağa ehtiyacı olmayan əşyaları almaq hərisliyi yoxdursa, bu sağlam təfəkkürdür. Normal psixologiya odur ki, insanlar tez-tez mebel dəyişməz, bahalı avtomobilər almaz, geyimləri bir ay geyib atmazlar. Bu şəyələr özünü başqalarına göstərmək üçün etmələr.

Sade və minimalist həyat tərzi insanlara rahatlıq və xoşbəxtlik getirir. Sağlam cəmiyyətdə heç kim bir-birindən utanır, kimse sadə geyindiyinə, bahalı zinət əşyaları taxmadığına görə hörmətsiz yanaşılır. Vəzifəyə və ya pula görə insanlar bir-birinə üstünlük vermir. Əger biz sağlam bir cəmiyyət qurmaq isteyirik, bu prinsipləri qəbul etməliyik. Əks halda, daha çox problem və bədbəxt həyat tərzi ilə qarşılaşacağız.

Təessüf ki, bir çoxları üçün mal-mülk hərisliyi, əşyabazlıq, maddi zənginlik və əyləncəyə möyillişlik ön plandadır. Əyləncə və istirahət anlayışının fərqinə baxın: sağlam cəmiyyətlərdə insanlar təbiət qoynuna gedir, velosipedlə və ya ucuz maşınla yüngül yemeklər götürüb meşədə, dağda gəzirlər, tarixi abidələri ziyarət edirlər. Bu həm ucuz başa gelir, həm də ruhu dincəldir. Bizdə isə istirahət üçün minlərlə manat xərclənir. Bir çoxları səs-küülü, bahalı restoranlarda yemek yeməyi istirahət sayırlar.

Bəziləri ehtiyac olmadan üç mərtəbəli, on beş otaqlı evlər tikirlər. Bəziləri isə iki otaqlı evde xoşbəxt yaşayırlar. Belə təfəkkürli insanlar çox olanda cəmiyyətdən kriminal olur, ne də sosial problemlər. Çünkü hər kəs-həkim, müəllim, usta-öz işini vicdanla yerinə yetirir. Heç kim heç kimi aldatmır, hər kəs birinə hörmət və qayğı ilə yanaşır.

Belə təfəkkürli insanlar az olanda isə problem yaranır - bir çoxları maddi gelir uğrunda hər yola el atır, bir-birini aldadır, təbiətə və xalqa zərər vururlar. Bu da hər sahədə problem yaradır. Deməli, məsələ gəlirde və sərvətdə deyil. Məsələ ağıllı, vicdanlı, əxlaqlı və düzgün yaşamaqdadır. İnsan daha çox əmlak, daha çox texnika əldə etdiğə, bu əşyaların qulluqçusuna çevrilir. Onları təmir etmək, qorumaq, yeniləmək insanın enerjisini, əsəblərini, vaxtını alır. Əşyalar sənə deyil, sən əşyalara xidmet etməyə başlayırsan. Halbuki bu əksinə olmalı idi.

Bugünkü psixologiyamız elə formalaşıb ki, sağlam cəmiyyət modelinə kecid çətin görünür. Amma bu bir seçimdir. Biz cəmiyyət olaraq ya sağlam və düzgün bir yol seçmeliyik. İnsan necə düşünürse, necə yaşayırsa, ona da layiq olur. Arzularımız, düşüncəmiz və həyat tərzimiz bütövlükdə ölkənin geleceyini müəyyən edir.

Biz əslində xoşbəxt millətik. Bu gün bizim güclü müstəqil dövlətimiz, gözəl ölkəmiz, zəngin milli mədəniyyətimiz, sağlam milli dəyərlərimiz var. Sadəcə, maddi dəyərləri mənəvi dəyərlərdən üstün tutmayaraq özümüz üçün sadə və xoşbəxt həyatı təmin edə bilərik.

Coxəslik tarixə malik olan Azərbaycan dövləti zaman-zaman istər xarici, istər də daxili düşmənlərin təzyiqinə məruz qalıb, uzun illər boyu yadelli işgalçılara mübarizə aparıb, lakin şüklərlə olsun ki, hər dəfə tarixinin ağır sınaqlarından üzüağ, alnıçıq çıxıb. Bütün bunların fonunda isə AXC-Müsavat hakimiyyəti dövrü tariximizin ən ağırlı səhifələri olmaqla, eyni zamanda kökü içimizdən olanların xalqa xəyanət siyaseti ilə bu tarixin ayrıca-utanc dolu bir fəsli təşkil edir. Cünki bu hakimiyyətin cəmi 17 aylıq dövrü o zaman olduğu kimi, bu gün də cəmiyyətin yaddaşında qarışılığın, idarəetməsizliyin, hüquqsuzluğun və təcrübəsiz siyasetçilərin dövlətlə oynadığı təhlükəli eksperimentin simvolu kimi qalır.

Ne vaxt bu dövr barədə söhbət açılıb, mənim üçün əsas sual həmişə belə olub: bu ölkə nə üçün belə sınaqlardan keçməli idi? Və niyə o dövrün səhvləri hələ də kimlərinə siyasi ambisiyalarının reklamına çevrilir?

Azadlıq sadəcə şürə, real hayatı isə pozulan hüquq idi

Əslində bu cütlük azadlıq ifadəsini şəhərə çevirib, onu xalqa vəd etməklə hakimiyyətə gəlmişdi. Xalqı meydandırlara çağırmaq, saatlarla azadlıq, demokratiya haqqında danışmaq xalq üçün ona görə maraqlı idi ki, sovet ittifaqının 70 illik buxovundan yenicə qurtulmuş, azadlıq, demokratiya arzusunda idi. Axi müstəqil

olmaq bir xalq kimi onun haqqı idi və zamanın ayrı-ayrı kəsiyində bunun üçün mübarizə aparmışdı. Bu səbəbdən də azadlıqdan "ağızdolus" danışanları diqqətlə dinləyir, bu söhbətlərdə azadlığına yenidən qovuşmağın yollarını tapmağa çalışırı. Lakin bunun sadəcə sözdə qalacağını da görəcədi.

AXC hakimiyyəti "demokratiya gətiririk" deyirdi, lakin reallıqda ölkədəki siyasi mənzərə belə idi: siyasi rəqiblər hədələnirdi, jurnalistlər saxlanılırdı, döyüldürdü, regionlarda silahlı dəstələr öz məhkəmələrini qururdular, insanların evləri və mağazaları qanunsuz

AXC-Müsavat hakimiyyəti: 17 ayın acı həqiqətləri

yoxlanılırdı.

Beləliklə, demokratiyanın adı vardi, özü yox idi. Azadlıq şəhəri altında əslində vətəndaşların üzərində "silahlı qrup diktatürü" hökm sürdü.

Ən dəhşətli həl: vətəndaş mühərabəsinin astanasında

Bütün bu kimi sehv idarəetməne zararsızlıq, herc-mərclik, gözlərin pərdələnməsi, "azadlıq və demokratiya" çağırışından savayı ortaçıda tutarlı bir işin olmaması, ölkədə hökm sürən başlı-başınalıq böyük bir xaosla

rəetmə bacarıqsızlığı, zorla hakimiyyətə yiyələnmə, əslində isə bu mövqeyə hazır olmamağın ən bariz göstəricisi idi. Beləliklə, Azərbaycan xalqı hakimiyyətə gəlməyin heç də dövləti idarə etmək bacarığı olmadığının şahidi oldu. Azadlıq və demokratiya əvezinə iqtisadi böhran sosial vəziyyəti gündəngünə aşağı səviyyəyə endirdikcə, xalq bunun sadəcə sözdə olduğunu, əmələdə isə əsər-əlaməti olmadığını bir daha gördü.

Iqtisadi böhran: böyük vədən, lakin kiçik qabiliyyətin nəticəsi

Uzun keçmiş olmadığı üçün həmin dövrdə ölkənin iqtisadi-sosial həyatını xatırlayanlar az deyil. Həyat demək olar ki, dayanmış, xalq öz taleyinin ümidiనə buraxılmışdı. 70 ilin əsərət zəncirini qırıb azadlığına qovuşmaq, ölkə müstəqilliyinin sevincini yaşamaq, demokratiyanı yaralarına mələhəm etmək istəyən millet elə bir bataqlıqla üzüze qalmışdı ki, keçəsə, batacaq, keçməsə, başqa bir formada yenə də məhv olacaqdı.

Səhərin səbh çağından yüzlərlə insanın düzüldüyü çörək növbələri, mağazaların boş rəfləri, bahalşmanın 800 faize çatması, manatın hər gün dəyərini itirməsi, neft emalının dayanması, istehsal müəssisələrinin bağlanması ilə Azərbaycan xalqı

paytaxtdan bölgələrə doğru irəliləyirdi.

Bunu əslində ölkəni vətəndaş mühərabəsinin astasına gətirən siyasi korluq adlandırmaq daha yerinə düşər. Cünki idarəetmə zəif olduqda o, paytaxtdan kənara çıxa bilmir və ölkə nəzarətdən kenarda qalır. Elə 1993-cü ilin Gəncə hadisələrini bu nöqtəyin nəzərdən Azərbaycanın gelecek taleyinin üçurumun

bir addımlığına düşdüyü gün kimi xarakterizə etmək olar. Bu, həm də sadəcə üşyan deyildi, qardaş qanı axan, Azərbaycan ordusunun öz əsgərine atəş açdığı ağır faciə idi.

AXC rehbərliyi problemi siyasetlə deyil, güc tətbiqi ilə "hell etmək" istədi. Bu seçim isə ordunun bölünməsi, cəmiyyətin iki yərə parçalanması, hakimiyyətin paytaxtdan bölgələrə göndərdiyi xaosun bu dəfə bölgədən Bakıya doğru irəliləməsi, bir sözlə, vətəndaş mühərabəsinin real təhlükəsi ilə nəticələndi.

Bu, təcrübəsizlik deyildi, xeyr. Bu, ida-

demokratiya yox, qıtlıq gördü. Azadlıq yox, acliq yaşadı. Siyasetin yox, sözbağlığın şahidi oldu.

Ölüm hökmünün tətbiqi – qanunun yox, qorxunun hökm sürdüyü camiyat

Özünü demokrat adlandıran hökumət ən ağır cəza mexanizmini-ölüm hökmünü tətbiq etməkdən çəkilmirdi. Bu addımların bir qisminin hüquqi əsasları şübhəli idi. Əslində ölüm hökmü cinayətkarlılığın qarşısı

ni almaq üçün yox, xalqın gözüne "sərtlik" göstərmək üçün edildi. Bu isə onların daxildəki qorxusunun göstəricisi deyildimi?

AXC dövründə ölüm hökmü real şəkildə icra edildi. Bəs azadlıq, demokratiyadan danişan hökumət nümayəndələri buna necə göz yumurdu? Axi demokratiya ilə ölüm hökmü tərs mütənasibdir. Deməli, bu proses onların işinə yarayır, eyni zamanda nə xisətdə oldularını ortaya qoyurdu.

Əli Kərimli – o dövrün ziddiyətli və sarsaq obrazı

AXC dövrünü analiz etmədən bu günün siyasetini anlamak mümkün deyil. Və həmin dövrün ən ziddiyətli simalarından biri məhz Əli Kərimlidir. Onun fealiyyəti barədə yayan iddialar, AXC-nin öz içində deyilənlər, tarixdə qalan faktlar var:

1. Elçibəyə xəyanət – AXC içində gedən görünməyən savaş

AXC-nin bir çox tanınmış üzvləri açıq etiraf ediblər:

Əli Kərimli partiyani içəridən parçalayırdı;

Elçibəyin qərarlarını şübhə altına alırdı; Gənclər fraksiyasını Elçibəy qarşı yönəldirdi;

Kabinet daxilində intriqalarla məşğul olurdu.

Bu, siyasi rəqabət yox, xəyanət faktoru idi – AXC-nin özününiyiini çürükən amil.

2. Təcrübəsiz komanda – dövlət idarəetməsinə təcrübə meydanına çevirmək

Əli Kərimli ətrafına əsasən tələbə hərəkatından gələn, dövlət sistemini tanımayan, məsuliyyət yükünü anlamayan şəxsləri yığmışdı:

Bu kadrlar prezident aparatını "siyasi klub" a çevirmişdi;

Dövlət idarə olunmurdur – idarə olunmağa çalışılırdı.

3. Cəbhədəki xaosda məsuliyyət

Parlament sənədləri də, AXC üzvlərinin öz xatirələri də bir faktitəsdiq edir:

Cəbhədəki komanda birliyinin pozulmasında AXC rəhbərliyinin, o cümlədən Kərimlinin ciddi payı var idi.

Nəticə?

Azərbaycan torpaqları bir-birinin ardınca itirildi.

Bu 17 ay bize nəyi öyrətdi?

Yaşanan hər şey yaxşısı-yaddaşalanı, pisi-yaddaşalanı ilə insana bir dərs verir. Bu dövr Azərbaycan xalqına çox sərt, çox ağır və çox bahalı dərs verdi: qısa olaraq belə:

-Dövləti təcrübəsizlərə əmanət etmək olmaz.

-Dövlət siyaseti təbliğatla yox, məsuliyyətlə qurulur.

-Liderlik şəyər yox, qərarlarla ölçülür.

-Xalqın taleyi siyasi oyun obyekti ola biləməz.

AXC-Müsavat hakimiyyəti – bu, sadəcə keçmiş deyil. Bu, dövlətçilik anlayışının necə dağıla biləcəyinin tarixi nümunəsidir.

Bəhruz Quliyev

Erməni kilsəsi necə parçalandı?

Ermənistən baş naziri Nikol Paşinyanla Erməni Apostol Kilsəsinin (EAK) rəhbərliyi arasında qarşidurma yeni səviyyəyə çatıb. Dövlət başçısı EAK-in bəzi yüksək rütbəli rəhbərliyinin dəstəyini qazanıb və bununla da onun idarəciliyini iflic edib. Buna Eçmiədzin kanslerinin rəhbəri Arşak Xaçatryanla bağlı kompromatların dərci səbəb olub. Ermənistən İstintaq Komitəsi (İK) Xaçatryanın dayısının arvadı ilə cinsi əlaqədə olduğu iddia edilən videoyazının həqiqiliyini təsdiqləyib.

Maraqlıdır ki, Paşinyan hələ may ayında bu kompromatların olduğunu açıqlamışdı. O zaman bir çoxları baş nazirin səhifəsinin xəbislər tərəfindən sindirildiyinə inanırdı, lakin sonrakı hadisələr onun sadəcə isindiyini üzə çıxırb. Xaçatryan israr edir ki, yayımlanan video yalandır. "Çoxları mənə tez cavab verməyi və təkzib etməyi məsləhət gördü. Lakin mən çox səy göstərsem belə, bu cür fantaziyaları və böhtənləri təkzib etməklə ciddi məşğul ola bilmərəm. Hesab edirəm ki, onlara məhel qoymamaq aqlabatandır", - Eçmiədzin kanserinin rəhbəri bildirib. Katolikos II Qaregin Xaçatryana inanır. Bununla belə, onun başqa seçimi yox idi. Son 6 ay ərzində Paşinyan erməni kilsəsinin rəhbərini daim tənqid edir, onu istefaya çağırır. Bundan başqa, oktyabr ayında katolikosun qardaşı oğlu yepiskop Mkrtiç Proşyan seçki prosesi-

ne müdaxile ittihamı ilə həbs edilib və digər keşşələr onu zina etməkdə ittiham ediblər. II Qaregin Xaçatryanı dəstəklədikdən sonra altı arxiyepiskop və dörd yepiskop, o cümlədən vaxtılı Qarabağda fəaliyyət göstərmiş qondarma yeparxiyanın primatı Vrtanes Abramyan Paşinyanla görüşüb. Onlar təkçə İstintaq Komitəsinin rəyi ilə razılaşmadılar, həm də katolikosu istefaya çağırırdılar. Onların fikrincə, Eçmiədzinin hazırlığı kursu "qanunsuz, təhlükəli, zərərli, dağıdıcıdır və davam edə bilməz". Bundan başqa, EAK nümayəndələri Konstantinopol və Quds Patriarxlarına, həmçinin "ruhanilər, dövlət orqanlarına və ölkə rəhbərlərinə" Birinci Milli Kilsə Şurasının çağırılması və EAK-in Əsasnaməsinin qəbul edilməsi xahişi ilə müraciət ediblər. "Biz, bir qrup

yepiskop hazırlı vəziyyətdə öz payımızı dərk edərək, bu təşəbbüsə erməni kilsəsinde islahatlara başlamaq üçün çalışırıq ki, müqəddəs kilsəmiz Rəbbimiz İsa Məsihin xalqımızın həyatında göstərdiyi əvəzsiz missiyasını bir daha yerine yetirsin və bu təhlükəli dövrde doğma dövlətimizin möhkəmənməsine töhfə vere bilsin. Ermənilər, siyasi və dini baxışlarından asılı olmayaq, bizim Ana Kilsəmiz həqiqətən də Ana ola bilsin və müxtəlif dini strukturlarda iman axtaran, iman uğrunda mübarizə aparan xalqımızın övladlarını birləşdirsin", - bəyanatda deyilir.

Buna cavab olaraq II Karekin Eçmiədzində yaşayan Erməni Apostol Kilsəsinin Ali Ruhani Şurasının bütün üzvlərinin iclasını keçirməyə cəhd edib, lakin

kvorumu təmin edə bilmədi. Paşinyanı dəstəkləyən keşşələr katolikosun dəvətinə cavab verməyiblər. II Karekinin tərəfdarları israr edirlər ki, Paşinyan kilsədə islahatlar aparmaq istəmir, onun başına öz adamını qoymaq istəyir. Bununla bağlı Byurakandıki Surb Hovhannes kilsəsinin ruhani keşşə, keşşə Vrtanes Baqalyan bəyan edib ki, hökumətönlü katolikoslara az adam tabe olacaq.

Buna baxmayaraq, noyabrın 30-da səhər Paşinyan öz ənənəsinə uyğun olaraq bazar liturgiyasında iştirak edib. O, bu dəfə İrəvandıki Surb Sarkis kilsəsini ziyarət edib. Müxalifet üzvləri baş nazir müdaxilə etməyə çalışıllar da, polis onların qarşısını alıb. Tədbirdə "Bizim yol" müxalifet hərəkatının koordinatörü Narek Karapetyan da iştirak edib, lakin şahidlərin sözlərinə görə, o, liturgiya boyu pilləkənlərdə tavazökarlıqla oturub. Eyni zamanda, Karapetyan jurnalistlərə bildirib ki, Paşinyanın Erməni Apostol Kilsəsi daxilində parçalanma yaratmaq cəhd səbüt edir ki, baş nazir erməni əhalisinin eksəriyyətinin dəstəyi ilə kilsəni dağlıda bilməyib. "Erməni xalqı kilsəyə hücumları dəstəkləməyib və yalnız daxilden hər hansı addım atmağa cəhdər edilir. Nəticədə Paşinyan kilsə ilə Ermənistən hökuməti arasında münaqışını baş nazirin katolikos müxalifətini dəstəklədiyi kilsədaxili qarşidurmaya çevirə bilib. II Qaregin özünü kifayət qədər çətin vəziyyətə salıb. Ermənistən yepiskoplarının texminən yarısı açıq şəkildə onun eleyhine çıxış edib. Bu arada, katolikosun bezi tərəfdarları həbsdədir. Bu problemi artıq onu soymaqla həll etmək olmaz. Müxalifet partiyalarına gəlincə, indi onlar üçün kilsədən sui-istifadə etmək daha çətin olacaq.

V.VƏLİYEV

"Təhsildə bərabərsizliyin azaldılması yalnız infrastrukturla bağlı məsələ deyil"

AYDINLIQ GƏTİRİLDİ

Sözləri SİA-ya açıqlamasında təhsil eksperti Kamran Əsədov deyib. Onun sölərinə görə, son illərdə sağird nailiyyətlərinin monitorinqi, PISA və milli qiymətləndirmələrin nəticələri göstərir ki, Bakı və iri şəhərlərə regionlar arasında akademik nəticə fərqi 1,8-2 dəfə səviyyəsindədir. Bu üçurum təhsilin güzgüsü olmaqla yanaşı, birbaşa insan kapitalının bölgələr üzrə inkişaf tempini de müəyyən edir. Problemən kökü tek bir sahəyə bağlı deyil, həm məktəb mühiti, həm müəllim təminatı, həm də sosial-iqtisadi fonla bağlı kompleks mexanizmlərin nəticəsidir.

Statistika təsdiqləyir ki, müəllim çatışmazlığı bölgələrdə daha keşkindir: bəzi rayonlarda riyaziyyat və fizika fənləri üzrə müəllim çatışmazlığı 30 faizdən çoxdur, ibtidai sinifdə isə ixtisasdan kənar müəllimlərin payı bəzən 25 faizə qədər yüksəlir. "Təhsil haqqında" Qanunun 14-cü maddəsində təhsilalanların bərabər imkanlara malik olması dövlətin əsas vəzifələrindən biri kimi qeyd edilsə də, regionlarda həm resurslara çıxış, həm müəllim keyfiyyəti, həm də məktəb mühitinin təhlükəsizliyi faktiki olaraq bərabər şəkildə təmin edilmiş. Bu normativ baza ilə faktiki vəziyyət arasındakı fərqli bərabərsizliyin hüquqi çərçivə baxımından da nəzərə alınması tələb edir. Dünya təcrübəsi göstərir ki, Estoniya, Polşa,

Sinqapur kimi ölkələrdə bölgelərə fərqlərin azalmasının əsas səbəbi məhz məqsədli siyaset, differensial maliyyələşmə və ən yaxşı müəllimlərin məhz çətin regionlara cəlb olunması modelidir. Estoniyada çətin region məktəblərinə əlavə 20-30 faiz maliyyə ayrılmış nəticəsində 10 ildən az müddədə bərabərsizlik 40 faiz azalıb. Polşada kənd məktəblərində müəllimlər üçün əlavə əməkhaqqı və lift mükafatı tətbiq edilib və nəticədə kənd məktəblərinin PISA nəticələri şəhər məktəbləri ilə bərabərləşib. Bu müqayisə göstərir ki, məqsədli resurs yönəldirilməsi təhsildə bərabərliyin təmin olunmasına hələddici amildir.

Azərbaycan kontekstində bərabərsizliyin daha da dərinləşdiyi sahələrdən biri infrastruktur və texnoloji təminatdır. Internet çıxışı, laboratoriyalar, STEAM otaqları və elektron təhsil resurslarına çıxış şəhərlərdə daha genişdir.

Regionlarda isə bir çox məktəblərdə internet süreti 5-10 Mbit/s səviyyəsindədir ki, bu da müasir rəqəmsal dərslərin keçirilməsi üçün kifayət etmir. Lakin son illərdə Elm və Təhsil Nazirliyi tərəfindən STEAM laboratoriyalarının bölgələrdə də açılması, məktəblərin internet infrastrukturlarının yenilənməsi və təhsil portallarına çıxışın genişləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar müsbət dinamika yaradır və bərabərliyin təmin olunması üçün real baza formalasdır. Təhlil göstərir ki, dəyişək əsas məsələ təhsilin məzmununun, kadr siyasetinin və idarəetmənin bölgələr üzrə differensiallaşdırılmasıdır. Dəyişməli olan - bütün məktəblərdən eyni nəticəni gözləyən vahid, sərt modeldir; əvəzində sosial-iqtisadi şəraiti, coğrafi mövqeyi, kadr təminatını nəzərə alan əvvəl, ehtiyaca əsaslanan model tətbiq olunmalıdır. Bu yanaşma regionların ehtiyaclarına uyğunlaşdırılmış maliyyələşmə, müəllimlər üçün əlavə stimular, psixoloji xidmətlərin gücləndirilməsi və məktəb rəhbərliyinin müstəqilliyinin artırılması kimi mexanizmlərə dəsteklənəlidir.

Günay Hacıyeva

Ukrayna "tort masası"nda...

Mətləb Salahov: "Dünya gücləri hazırlı Ukraynayı bölüsdürmək üçün baş sindirirlər"

Həzirdə Ukraynada vəziyyət olduqca kritik mərhələyə daxil olub. Artıq Ukrayna üzərində yeni xəritə hazırlanır. Rusiya-ABŞ-Avropa üçbucağı hazırlıda bu qədim slavyan torpaqlarını bölüsdürmək üçün didişir. Ukrayna üçün hazırlanın xəritə həm de Rusiya və Qərb arasında yeni siyasi sərhədləri müəyyənləşdirmək məqsədi ilə tərtib edilir. Əlbəttə Donald Trampin hazırladığı 128 bəndlik sülh planı həm de Ukraynanın ərazi itkişini nəzərdə tutur. Ukrayna mütləq güzəştə getməlidir, plan belədir."

Bu barədə SİA-ya şəhərində jurnalist ekspert Mətləb Salahov bildirib. O qeyd edib ki, artıq ABŞ tərəfindən təqdim edilən sülh planı ABŞ-Rusiya-Avropa arasındaki anlaşma məsələsində engələ düşüb. "Problem odur ki, 128 bəndlik sülh planı üstündə ABŞ və Rusiya arasında anlaşma olsa da, Avropa dövlətləri bu plana qarşı çıxırlar. "Qoca qite" hazırlıda Ukraynanı Rusiyaya qarşı özünün "canlı qalxanı" kimi baxır. Avropa ittifaqı var gücü ilə Ukraynanı Rusiyaya və D. Trampa yem etməməyə çalışır.

Cünti ABŞ-in hazırladığı sülh planında daha çox Rusiyanın maraqları nəzərə alınır və açıq-aşkar görünür ki, Ukrayna torpaqları tort dilimi kimi bölünür. ABŞ Administrasiyası var gücü ilə Volodimir Zelenskiyə ərazilərin itirilməsi hesabına olsa da belə bu sülh planını qəbul etdirməyə çalışırlar. Amma bu daha çox D. Trampin "dünya-da bütün mühərribələri bitirən xilaskar" obrası üçün lazımdır. Cünti bunun başqa adı yoxdur. Ukrayna torpaqlarının itiriləsi ilə nəticələnəcək istənilən qərar Rusiya ilə münasibətlər baxımından Avropanın gələcəyi üçün "ölüm-dirim" məsələsidir. Kim itirib, kim qazanacaq? - onu zaman göstərəcək".

Ayşən Vəli

Əli Kərimli həbs edilince Cəmil Həsənli xaricə qaçmaq istədi

Milli Şuranın sədri aeroportda saxlanıldı, Gültəkin Hacıbəyli isə Türkiyədə saxlanılaraq Azərbaycana gətirildi

Təsdiq olunan fakt ondan ibarətdir ki, ikibaşlı oyun oynayanlar, üzdə bir, arxada fərqli mövqə sərgiləyənlər sonda ifşa olunurlar. Bu isə hansı sahədə çalışmalardan, mövqə və status sahibi olmalarından asılı olmayaraq onların sonunu getirir. Mübahisəyə yol vermədən birmənalı şəkildə demək olar ki, bütün siyasi fəaliyyətlərini yalan, böhtan üzərində quran, daim ölkədə qarşıdurma yaratmağa, sabitliyi pozmağa çalışan dağıdıcı müxalif təmsilçiləri AXCP sədri Əli Kərimlinin, Milli Şuranın rəhbəri Cəmil Həsənlinin, Müsavatın indiki və keçmiş başqanları İsa Qəmberin və Arif Hacılınnı siyasetdə qalma müddətləri başa çatmaqdadır.

Cünki onlar cəmiyyət üçün arzuolunmaz şəxslərə çevriliblər. Digər tərəfdən sözügedən şəxslər böyük qurbanlar, itkiler hesabına qurulan əzəmətli Azərbaycan dövlətini xaos və anarxiya girdəbəna sürükleyib, məhv etməyə çalışırlar. Əli Kərimli, Cəmil Həsənli, Gültəkin Hacıbəyli, İsa Qəmber və Arif Hacılı Rusyanın sifarişlərinə, Ramiz Mehdiyevin maliyyə vəsaitlərinə həvəsənib xalqa yenidən acılar yaşıtmaga çalışırlar.

Lakin yuxarıda qeyd etdiyim kimi, ikibaşlı oyun oynayanlar sonda özləri tora düşürlər. Neco ki, artıq mətbuatdan məlum olduğu kimi AXCP sədri Əli Kərimli, Milli Şuranın rəhbəri Cəmil Həsənli, AXCP Reyasət Heyətinin üzvü Məmməd İbrahim, Milli Şuranın koordinasiya merkezinin üzvləri Gültəkin Hacıbəyli və Vüdadi Mirkamal Prezident Administrasiyasının sabiq rəhbəri Ramiz Mehdiyevin dəstəsinin fealları olaraq cinayət məsuliyyətine cəlb olunublar. AXCP sədri Əli Kərimli "Ramiz Mehdiyev işi" çərçivəsində apanılan istintaq tədbirləri nəticəsində saxlanılıb. Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin keçirdiyi əməliyyatla saxlanılan Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının sədri Əli Kərimli qarşı ittihamlar irəli sürürlər. Əli Kərimli Cinayət Məcəlləsinin 278.1 (Hakimiyəti zorla əle keçirmə və ya onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiya quruluşunu zorla dəyişdirmə) maddələri ile ittiham olunur.

AXCP sədinin ifadəsi alınıb və onun barəsində Səbail rayon Məhkəməsində təqdimata baxılıb. Məhkəmə Əli Kərimli ilə bağlı 2 ay 13 gün müddətine həbs qətimkan tədbiri seçib. Yəqin ki, bundan sonra Əli Kərimli və ətrafdakı tollar özlərdə cəsəret təpib Ramiz Mehdiyevlə əlaqələrini və Rusyanın müəyyən daireləri ilə əməkdaşlıq etdiklərini etiraf edəcəklər. Ortada çox ciddi, əsaslı faktlar, sübut və dəliller olduğu üçün AXCP rehbərliyi fərqli mövqə sərgiləye bilməzler. Sübutlardan daha birisi Əli Kərimlinin Ramiz Mehdiyevin köməkçisi olmuş Eldar Əmirovun müşayiəti ilə "boz kardinalın" Novxanıdakı bağ evində görüşün təşkil edilməsidir.

Ramiz Mehdiyevin bağ evində keçirilən gizli görüş

Məlumatə görə, Əli Kərimli Ramiz Mehdiyevlə sözügedən bağ evində 2019-cu

ilin iyununda 2023-cü ilin sentyabrı ayında ikilikdə görüş keçirib. Hər iki görüşün 6 saatdan çox çəkdiyi bildirilir. Nələrdən danişildi, hansı məsələləri müzakire etdikləri məlum olsa da, bu, istintaq sırrı olduğu üçün qeyd etməyi lazımsız hesab edir. Ancaq onu qeyd etmək olar ki, Ramiz Mehdiyevin Novxanı qəsəbəsində yerləşən Bağ evinin ümumi sahəsi 4 hektara yaxındır. Malikanənin ətrafındaki 10-a yaxın müxtəlif evlər, o cümlədən qızı Kamilənin, oğlu Teymurun və özünün böyük malikanəsi yerləşir. Məhz göz qamaşdırın malikanədə Əli Kərimli ilə Ramiz Mehdiyev iki dəfə görüş keçiriblər. Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətinin AXCP sədri Əli Kərimlinin evində axtaşaparək götürdüyü sənədlər bir dəha Milli Şuranın və AXCP-nin Rusyanın buyruq qulu olan Ramiz Mehdiyevlə əlaqələrini təsdiqləyir. Ramiz Mehdiyevin DTX-də istintaq olunan cinayət işi ilə əlaqədardır aparılan axtaş zamanı Əli Kərimlinin evində "Milyarderlər İttifaqı" ilə əlaqəye dair materiallar, Ramiz Mehdiyev tərəfindən yazılmış məktubun mediada olmayan ilkin redakte variənti və digər sənədlər təpilir. Eyni zamanda AXCP Reyasət Heyətinin üzvü Məmməd İbrahimin evində də axtaş aparılib və çoxsaylı şahidlər dindirilib, əhəmiyyətli sübutlar əldə olunub.

Diqqətçəkən məqam ondan ibarətdir ki, son vaxtlara qədər Əli Kərimli "Milyarderlər İttifaqı" ilə əlaqəsini gizlətməyə çalışırdı. Bu yönədə ona verilən suallara tapmaca şəkilində, qeyri-müəyyən formada cavablar verirdi. Ancaq evində axtaş zamanı aşkarlanan sənədlər onun "Milyarderlər İttifaqı" ilə geniş əlaqələrinin olduğunu təsdiqləyir. Təbii ki, "Milyarderlər İttifaqı" ilə Ramiz Mehdiyev arasında əlaqələrin qurulmasına Abbas Abbasovun xüsusi rolü olub. Hansı ki, A.Abbasov Moskvada oturub, daim Azərbaycanın milli və dövlətçilik maraqlarına zərər vurmağa, müəyyən məsələlərin Rusyanın mənafeyinə uyğun qurulmasına çalışıb. Hələ 2013-cü il Azərbaycanda prezident seçkiləri ərefəsi Ramiz Mehdiyevin sifarişi, təkidli tapşırığı ilə A.Abbasov "Rusya Azərbaycan Təşkilatları İttifaqı"nı yaradır. İBRUS şirkətinin sahibi Rüstəm İbrahimbəyov isə (İB – İbrahimbəyov, RUS-

Rustum) Abbas Abbasovla birge "Milyarderlər İttifaqı"nın Koordinasiya Şurasının üzvü olur. Məhz bundan sonra tərtib olunan məkrli planın icrası məqsədi ilə Azərbaycanda dağıdıcı müxalifətin iştirakı ilə "Milli Şura" deyilən qondarma qurum yaradılır. A.Abbasovun təkidli tələbi ilə Əli Kərimli, İsa Qəmberin, Cəmil Həsənli, Arif Hacılınnı, Gültəkin Hacıbəyli Rüstəm İbrahimbəyovu Milli Şuranın sədri seçirler. Sual olunur, eger doğrudan da AXCP, Müsavat və Milli Şura Rusiyaya nifrat edirlerse, nədən rəsmi Kremlin adamı olduğuna heç bir şübhə yeri qalmayan R. İbrahimbəyovu Milli Şuranın sədri seçilməsine razılıq verirlər? Bəyəm öz aralarında sədriyə layiqli namizəd yox idi? Şübə yoxdur ki, İsa Qəmber, Əli Kərimli və ya digər müxalifət idarəti Milli Şuranın sədri olmaq iddiasında olublar. Sadəcə, Rusyanın xüsusi xidmət orqanları özlərinin inandığı, etibar etdikləri namizədə üstünlük veriblər. Ə. Kərimli, İ.Qəmber, C.Həsənli, G.Hacıbəyli və digərləri istəklərə qarşı çıxmaga cürət etməyiblər. Yada salmaq lazımdır ki, Rüstəm İbrahimbəyov Milli Şuranın sədri seçildikdən dərhal sonra qurumun koordinasiya şurasının üzvləri adından Rusiya prezidenti Vladimir Putinə məktub ünvanlaşdırılar. Məktubda ondan kömək istənilmiş, maliyyə və digər texniki yardım xahiş olunmuşdur. Eyni məzmunlu məktubu Ramiz Mehdiyev vəzifədən kənarlaşdırıldıqdan sonra Azərbaycanda dövlət çevrilişi edilməsinə dəstək verilməsi üçün Rusyanın xüsusi xidmət orqanlarının rehbərərinə ünvanlaşdırılmışdır.

Gültəkin Hacıbəyli öz payını almaq üçün hədə ilə çıxış edib

Milli Şura, AXCP və Müsavat Ramiz Mehdiyevin hər bir addımını, istək və tələbi dəstəkləyiblər. Buna görə də, müxtəlif daşınan və daşınmaz əmlakla, maliyyə vəsaitləri ilə müükafatlanıblar. Məlumatlı mənənənin dediyinə görə, Milli Şuranın üzvü Gültəkin Hacıbəyli bir məqamda R.Mehdiyevdən və Milli Şura rəhbərliyindən, xüsusilə də AXCP sədri Əli Kərimlidən narazı qalıb. O, açıq şəkildə "zəhməti" qarşılığında payını isteyib. Onun ağızından söz

qaçra biləcəyindən ehtiyat edən Ramiz Mehdiyev kürəkəni İlham Əliyevə təşşir qərib. Öz növbəsində İ.Əliyev G.Hacıbəylinin ağızını yummaq üçün qardaşı oğlu Orxan Fikrət oğlu Əliyevin qanuni təmsilçisi olduğu "NLT" MMC tərəfindən inşa edilmiş Bakı şəhəri Nəsimi rayonu Dilarə Əliyeva küçəsi 251A nömrəli 15 mərtəbəli binada Gültəkin Hacıbəyli gizli şəkildə 2 müasir mənzil hədiyyə edilib.

Həmin mənzillərdən biri Gültəkin Hacıbəylinin atası Yunis Hacıyevin adındadır. Söhbət həmin ünvanda yerləşən 179.4 kv.m sahəsi olan 183 nömrəli mənzildən gedir. G.Hacıbəyli sözügedən mənzili hazırla yüksək məbləğe kirayə verib. Həmin binanın 13-cü mərtəbəsində G.Hacıbəyli xüsusi "xidmətlərinə" görə, "boz kardinal" tərəfində bağışlanan digər mənzil isə Gültəkinin Hacıbəylinin bacısı Aytən Hacıyevanın adına rəsmiləşdirilib. 178.18 kv.m sahəsi olan, 4 otaqlı mənzildə isə G.Hacıbəyli özü tek yaşayır. Məlumatə görə, Ramiz Mehdiyev bir qədər də əliaçıqlı edərək Gültəkin Hacıbəyliyə Türkiyədə ev bağışlayıb. Ancaq ev düşərlə olmayıb. Azərbaycan hüquqi-mühafizə orqanlarının müraciəti əsasında G.Hacıbəyli Ramiz Mehdiyevin ona bağışladığı ev də Türkiyə polisi tərəfindən saxlanılıb və Bakıya yola salınıb.

Cəmil Həsənli günahkar deyildi, niyə xaricə qaçmağa cəhd edirdi?

Diqqətçəkən məqamlardan biri də ondan ibarətdir ki, Ramiz Mehdiyevin ifşa edilməsindən sonra dəstənin bəzi üzvləri narahat olmağa başlayıblar. Xüsusilə də AXCP sədri Əli Kərimlinin DTX tərəfindən saxlanılması ilə Milli Şuranın və AXCP –nin torbalı məxluqları aradan çıxmaga, bununla da cinayətdən yayınmağa cəhd edirlər.

Cəmil Həsənlinin xaricə qaçmaq istəyəkən saxlanılması bu qəbildən olan məsələlərdəndir. Qaçışına özünəməxsus formada don geyindirməyə çalışan C.Həsənli bildirib ki, guya "qızının ailəvi tədbiri ilə bağlı" həyat yoldaşı ilə Dubaya getmək istəyirmiş. Lakin aeroportda ona ölkədən çıxmış məhdudiyyəti tətbiq edildiyini öyrənib. Maraqlıdır C.Həsənlinin "qızının ailəvi tədbiri" niyə məhz Əli Kərimlinin həbs olunduğu günə təsadüf edir? C.Həsənli öz yaxın əqidə və məfkürə dostu hesab etdiyi Ə.Kərimlinin həbsi ilə bağlı nüansları dəqiqləşdirmədən ölkəni tərk etmək istəməsi müəmmali suallar doğurur? Bu necə dostluq, bu necə əqidə yoldaşlığıdır ki bunları C.Həsənli edir? Söz yox ki, əqidə birliyi, yaxın dostluq və digər məqamlar dağıdıcı müxaliflərin düşüncələrinə və fəaliyyətlərinə ziddir. Onların üçün başlıcası özəl maraqlardır.

C.Həsənli Ə.Kərimlinin həbs edilməsi ilə növbənin ona da cətacığını anladığından aradan çıxmaga cəhd edib. Ancaq bir nüansi yaddan çıxarıb ki, Azərbaycan hüquqmühafizə orqanları xüsusi peşəkarlıq, bılık və bacarığa malikdilər. C.Həsənlinin nə planlaşdırıldıqını, nə edə biləcəyini, hansı addımları ata biləcəyini onun özündən yaxşı təxmin ediblər. Ona görə də, onun xaricə qaçaraq cəzadan yayınmasına imkan verilməyib. Yəqin ki, indi şahid qismində dindirilən C.Həsənli növbəti prosesdə Ə.Kərimli məhkəmə yan-yanə oturacaq.

İLHAM ƏLİYEV

Müasir köləlik dövrümüzün ən geniş yayılmış insanlıq faciələrindən biridir. Global Köləlik İndeksinin hesablamalarına görə, dünyada 50 milyondan çox insanı əhatə edən bu problem bir çox sənaye sahələrini və ölkələri əhatə edir. Beynəlxalq Əmək Təşkilatının (BƏT) məlumatına görə, təkcə məcburi əmək hər il 236 milyard dollar qanunsuz mənfiət əldə edir, resursları qanuni iqtisadiyyatdan yayındırıv və dövlətləri hüquq-mühafizə orqanlarına, səhiyyəyə və qurbanlara dəstək üçün hər qurban üçün 250.000 dollara qədər böyük xərclərlə yükəyir.

Beynəlxalq Köləliyin Ləğvi Günü hər il 2 dekabr tarixində qeyd edilən və BMT tərəfindən təsdiq olunmuş beynəlxalq gündür. 1949-cu il "İnsan alverinin və istismarının qarşısının alınması haqqında Konvensiya" mehz bu tarixdə qəbul edilib. Buna görə BMT bu günü rəsmi "Beynəlxalq Köləliyin Ləğvi Günü" (International Day for the Abolition of Slavery) elan edib.

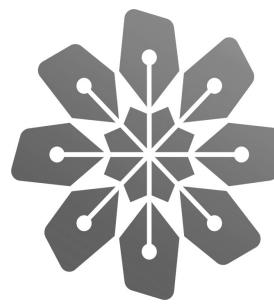
Təkcə 2021-ci ildə dəyişen iqlim şərəti ilə əlaqəli məcburi köçkünlük 23,7 milyondan çox insana təsir göstərib və bir çox insanı istismara və insan alverinə qurban edib. Müasir köləliyin davam etməsi mövcud yanaşmaların yetərsiz olduğunu, məsələnin global və milli gündəmlərdəki ön-

mini ortaya qoyur. Rusyanın tam-miqyaslı müharibəsi Ukraynada insan alveri problemini daha da ağırlaşdırıb. Təsəvvür edin, 2025-ci ilin ilk altı ayında rəqəmlər 2024-cü ilin ümumi illik rəqəmlərini keçmişdi.

2017-ci ildə Birleşmiş Millətlər Təşkilatında Müasir Köləliye Son Qoymaq üçün Fəaliyyətə Çağırış başlığı gün 90-dan çox ölkə ən böyük insan hüquqları probleminin aradan qaldırılması çağrısını imzaladı. Lakin son iller-

də sanki bu məsələ siyasi gündəmdən düşüb, daha dünyadan ən böyük problemi əvvəlki qədər müzakirə edilmir. Bu bəhərəni effektiv şəkildə həll etmək üçün əvvəlki narahatlıq bərpa olunmalı və hər il milyonlarla insanı köləliyə sürükləyən səbəbələr aşadırılmalıdır.

Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Katibliyinin Beynəlxalq Köləliyin Ləğvi Günü ilə bağlı yaydığı bəyanatda bildirilir: "Beynəlxalq Köləliyin Ləğvi Gündündə keçmiş qurbanları, xüsusən də Afrikada əsir götürülmüş, qandallanmış və okeanın o tayında kölə kimi satılmış və ya yollarda helak olmuş 15 milyondan çox kişi, qadın və uşaq xatırlayıraq. Onların köləliyinin cəmiyyətlərimizdə qoymuş ağırlı izləri, o cümlədən nəsillər boyu davam edən bərabərsizlikləri və sistemli ədalətsizlikləri

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyi

Yazı Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkışafı Agentliyinin maliyyə dəstəyi ilə "İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsi, vətəndaşların hüquqi, siyasi mədəniyyət səviyyəsinin yüksəldilməsi, sosial və siyasi fəallığının artırılması" istiqaməti çərçivəsində hazırlanıb.

8-9 milyon insan müasir köləlik növünlərinə məruz qalır. Bura uşaq eməyinin ən yüksək olduğu

insan var. Xüsusilə məşət işləri, tikinti sektorunda məcburi əmək risk qruplarıdır. Amerika qitəsində

İnsan satanlar, əmək oğurlayanlar

təəssüfle xatırlayıraq. Dünyada hazırda müasir köləlik formalarında yaşamaq məcburiyyətində olan təxminen 50 milyon insanı - onların çoxunun qadın və uşaq olmaqdığını xatırladıraq - qorumaq üçün çalışırıq.

O cümlədən məcburi əmək və məcburi evlilik kimi insan hüquqları pozuntularının daha çox qurban tələb etməsinin qarşısını almaq çağırışımızı təkrarlayırıq. Müasir köləlik formaları həddindən artıq yoxsulluq, ayrı-seçkilik və ya ətraf mühitin pozulması ilə mübarizə aparan insanları ovlayan cinayətkar şəbəkeler, silahlı münaqişədən qaçan, məqrasiya edən insanları istismar edən alverçiləri tərefindən davam etdirilir. Bu, insanların hüquqlarını və insanlı-

regionlardan biridir və əsas risk faktoru yoxsulluq, məqrasiya, silahlı münaqişələrdir.

Avropa və Mərkəzi Asiyada təxminən 4 milyon insan müasir köləliyə məcbur qalır. Buraya həm Avropa ölkəleri, həm də postsovət məkanı daxildir. İnsan alveri, məcburi əmək, xüsusilə məqrant işçilər, seksual istismar yayılıb.

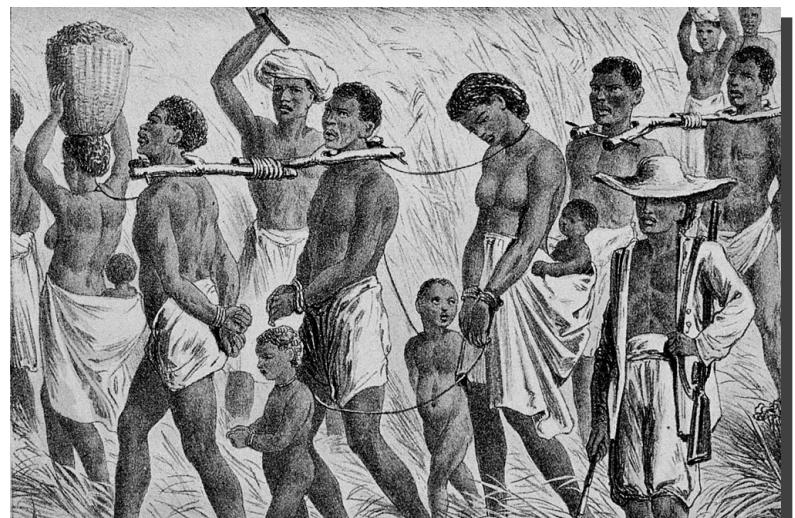
Yaxın Sərqi, ərəb ölkələrində təxminən 3 milyon köləlik yaşayın-

qlarını elindən alır.

Hökumətlər, vətəndaş cəmiyyəti və həmkarlar ittifaqları bu böhrana birəfəlik son qoymaq üçün birləşməlidirlər. Onlar ədalətli kompensasiya, reabilitasiya, təzminat, qurbanların və onların ailələrinin bir daha əziyyət çəkməyəcəyinə zəmanət verən çərətəmən etməlidirlər. Hami üçün azadlıq, ləyaqət və ədalət üzərində qurulmuş bir dünya bizim ortaq məsliyyətimizdir."

Dünyadakı bütün qurbanların təxminən 29 milyonu Asiya-Sakit Okean regionundadır ki, bu da qlobal göstəricinin 55-60%-i deməkdir. Bu zonada ən çox rast gəlinən köləlik formaları məcburi əmək və insan alveridir. Afrikada təxminən

Uşaqlar neçə yaşından sosial şəbəkələrdən istifadə etməlidir?

Son illərdə sosial şəbəkələrin sürətlə yayılması xüsusilə yeniyetmələrin onlardan geniş istifadə etməsi ilə bağlı ciddi müzakirələrə səbəb olur. Artıq bir çox ölkələrdə 16 yaşıdan aşağı uşaqların sosial şəbəkələrdən istifadəsinin məhdudlaşdırılması və ya tam qadağan edilməsi məsələsi gündəmə gətirilir. Bu isə təbii olaraq belə bir suali aktuallaşdırır: Uşaqlar sosial şəbəkələrdən nə vaxt istifadə etməyə başlamalıdır və erkən yaşda bu platformalara çıxışın hansı mənfi təsirləri ola bilər?

Məsələ ilə bağlı psixoloq Vüsalə Əmiraslanova SİA-ya açıqlamasında bildirib ki, müasir dövrdə uşaqlarda telefon asılılığı, sosial şəbəkədən asılı olma problemi olduğuna görə 16 yaşadək qadağa məsələsi ilə bağlı müzakirələr gedir:

"Amma" uzunmüddətli qadağanın tətbiq olunması uşaqlara mənfi təsir göstərə bilər. Buna görə də ən yaxşı yol uşağı daha az yaşından bu vəsitielərlə tanış etməməkdir. Məsələn, erkən yaşlardan telefonu, planşeti tanıtılmamışaq daha məqsədəyənqandır. Daha çox çalışmaq lazımdır ki, ümumiyyətə, 6 yaşa qədər uşaq telefonla və planşetle az təmsədə olsun. 6 yaşdan sonra isə artıq dərslərinə uyğun olaraq müəyyən məlumatları tapmaq üçün - yəni məqsədi, niyyəti ferqli olmalıdır ki, uşaq nədən və nə üçün istifadə etdiyini bilsin. Əger uşaq boş zamanlarını telefonla keçirdirsə, əlbəttə ki, orada ancaq məlumatlara baxır, müəyyən filmlərə, cizgi filmlərinə və s. baxır və zamanını düzgün dəyerləndirə bilmir. Ona görə də biz çalışmalıq ki, uşaqları iradəsiz dövrlərin-

Psixoloq aydınlıq gətirdi

de - yeni yaşlarının elektronik vaxtları olur ki, o zaman onlar iradəsiz olurlar - həmin dövrdə telefon və planşetlə daha tez tanış etmeyək ki, sonra fəsadlarını görməyək. Belə olun halda uşaqlarda daha çox asılılıq azalır və onların marağı da aşağı olur. Məktəb başlanğıcından sonra isə artıq onların fikirləri dərslərdə olur və boş vaxtlarını sadəcə müəyyən oyunlara - daha çox əşya ilə oynanan oyunlara - sərf edirlər, neinki telefonlak oyunlara. Yəni, 6 yaşa qədər mümkün qədər qorunmalıdır, 6 yaşdan sonra sadəcə aşardırma məqsədi ilə istifadə etmələrinə şərait yaratmaq olar. Ondan sonra isə, artıq böyük siniflərdə, uşaqlar özlərinə lazımlı məqsədlərə telefondan istifadə edəcəklər".

Arzu Qurbanlı

"Manchester Siti" bu hücumçu üçün 74 milyon avro ödəməyə hazırlıdır!

Mançester Siti" hücum xəttini "Bornmut"un futbolçusu ilə gücləndirə bilər. QOL.az xəbər verir ki, "The Times" in məlumatına görə, "şəhərlilər" qış transfer pəncərəsində "Bornmut"un 25 yaşlı hücumçusu Antuan Semenyonu heyətinə qatmağı planlaşdırır. Mançester klubunun Qana millisinin üzvü üçün müqaviləsindəki sərbəstqalma maddəsinə

aktivləşdirməyi nəzərdən keçirdiyi bildirilir. Bu keçid reallaşarsa, "Mançester Siti" qarşı tərəfə təxminən 74 milyon avro ödəməli olacaq.

Qeyd edək ki, 2023-cü ilin yanvarından "Bornmut"da çıxış edən Semenyonu cari mövsümde Premier Liqada keçirdiyi 12 oyunda 6 qol və 3 məhsuldar ötürmə ilə yadda qalıb.

"SƏS" qəzetinə abunə kampaniyası davam edir!

«SƏS» QƏZETİNƏ
ABUNƏ OLMAQ İSTƏYƏNLƏR
AŞAĞIDAKI YAYIM
ŞİRKƏTLƏRİ İLƏ ƏLAQƏ
SAXLAYA BİLƏRLƏR

1. Azərpoçt Poçtdaşımı Mərkəzi – 0125984955, 0552004544
2. Mətbuat Yayım MMC – 0124411991, 0124404694
3. Səma Mətbuat Yayım – 0125940252, 0503336969
4. Pressinform MMC – 0125115191, 0504560835, 0553156002
5. Qaya Mətbuat yayım – 0125667780, 0502352343
6. Ziya LTD – 0124977696, 0503067744
7. Bakmətbuat MMC 0502644010

1 nüsxə 1 aylığı 8 AZN

6 aylıq 48 AZN

1 illik 96 AZN

ABUNƏÇİLƏRİMİZİN
XİDMƏTİNDƏYİK
Müraciət, şikayət, yazı,
təbrik və başsağlıqlarınızı
dərc etməyə hazırlıq!

Mərkəzi Gömrük Hospitalında "Kolostoma və parakolostomik ağrılaşmalar" mövzusunda təlim keçirilib

28 noyabr 2025-ci il tarixində Mərkəzi Gömrük Hospitalında həkim-rezidentlərin peşəkar inkişafına yönəlmış daha bir elmi-praktik təlim təşkil edilib. Təlimde Mərkəzi Gömrük Hospitalının Ümumi Cərrahiyət şöbəsinin rəisi, yüksəkxitəsli ümumi cərrah, t.ü.f.d. Dr. Namiq Novruzov "Kolostoma və parakolostomik ağrılaşmalar" mövzusunda geniş təqdimatla çıxış edib.

Dövlət Gömrük Komitəsinin Tibbi Xidmət idarəsinin Elmi-Təcrübə və Tədris Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən seminarda müxtəlif şöbələrində təhsil alan həkim-rezidentlər iştirak ediblər. Namiq həkim çıxışı zamanı kolostomanın tətbiq edilme göstərişləri, əməliyyatın aparılması prinsipləri, eləcə də kolostoma ilə bağlı əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.

H

əməliyyatdan sonrakı mərhələdə yarana bileyək ağrılaşmalar, onların patogenezi, risk amilləri və profilaktik yanaşmaları barədə etraflı məlumat verib.